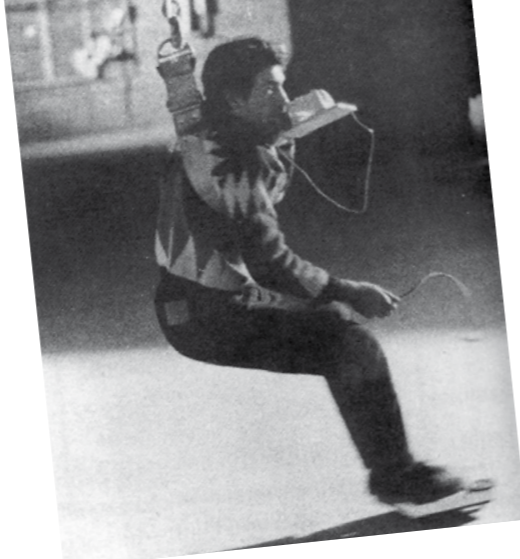

ALTORJAY Gábor

ALTORJAY GÁBOR (1946)

Rövidzárlat készülék | Short-circuit Device, 1968

Műanyag, plexi, fadoboz, kábel, pénztárca, könyv, tárgy-kollázs | Plastic, plexi, wooden box, cable, wallet, book, object-collage, 22,5x45,7x6,5 cm
Jelezve a doboz belsejében: Altörjay 1968 | Signed inside the box: Altörjay 1968

Kezdő ár | Starting price: 1 000 000 Ft / 2 801 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimate: 5 556 – 8 333 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| 3x4. Altörjay Gábor, Erdély Miklós, St. Auby Tamás kiállítása. Artpool, Budapest, 1993

| A szabadság szele. Kiáramlás és delej. Centrális Galéria, 2008. szeptember 9. – október 5.

2. A 3x4 című kiállítás meghívója.

1. Maciunas: Flux Year Box 2. 1968.
Moma, New York

Altörjay Gábor már az 1960-as évek közepén megismerkedett a nemzetközi kortárs tendenciákkal. Ekkoriban teológiát hallgatott Budapesten, és egzisztencialista verseket írt. 1965-ben találkozott Erdély Miklóssal, akinek élethosszig barátja és „vallástudományi magántanítványa” lett. 1966-ban egykori gimnáziumi osztálytársával, Szentjóbó Tamással megszervezték az első magyar happeninget *Az ebéd - In memoriam Batu kán* címmel. 1967-ben Nyugat-Németországba disszidált. Kölnben személyes jó barátja lett Wolf Vostell¹, majd rajta keresztül megismerkedett Jörg Immendorff-fal és a fluxus olyan vezéralakjaival, mint Joseph Beuys, Nam June Paik, Dieter Roth vagy Emmett Williams. A következő években akciók szervezése mellett objektumokat, environmenteket és asszablázsokat készített.

A hetvenes évek elejétől két évtizedre felhagyott a képzőművészettel, és rádiós, valamint filmes tevékenységet folytatott. Ahogy Piotr Piotrowski írja *In the Shadow of Yalta* című könyvében: „Magyarország különleges esete a politikailag elkötelezett neoavantgárdnak. A régió más részein a politikai utalások kevésbé voltak direkték vagy szinte teljes egészében hiányoztak. Azt lehet mondani, hogy a magyar neoavantgárd művészek nem csak hivatkoztak a politikára, hanem közvetlen politikai kritikát gyakoroltak.”² Altörjay így Németországban könnyen otthon érezhette magát, hiszen olyan baloldali művészeti közegekbe került, amely nem választotta el a politikai akcionizmust és a művészetet. Mind az „imperializmus”, mind a „szovjetkommunizmus” gyűlöletes volt számukra. „Akkoriban azonban

éppen csúcspontjára jutott a kultúrforradalom” – emlékszik vissza Altörjay – „mi pedig mindent, amit helyesnek találtunk, Mao személyére vetítettünk ki, s mindent kikapcsoltunk, ami ennek ellentmondott.”³

E meggyőződésről is tanúskodik az 1968 mozgalmas évében készült mű, mely Altörjay három *Rövidzárlat-készülékét* tartalmazza. A „rövidzárlat” Altörjay fluxus-konceptje: zavar, kiüt, blokkolja a régit, és megnyitja az utat a semmivel beálló új kezdet számára. Egyszerre misztika és újbaloldali marxizmus. A Herbert Marcuse által szorgalmazott „ugrás”, amikor „a mennyiségekre épített társadalomból egy szabad társadalom minőségébe” válthatunk, hasonló a hitbe való átcsapáshoz, melyet az egzisztencialista Kierkegaard oly szépen

lefestett az *Isméltésben*. A folyamatos mozgásban levést, interakciót és networkinget propagáló fluxus kedvelt formátuma volt a doboz, mely megkönnyítette a szállítást és a postázást – a mozgalom kiemelt célja volt, hogy a művészet demokratikusan hozzáférhető váljon. Altörjay objektje a németországi VICE-Versandnál megjelent multiplika: olyan, elvben korlátlanul sokszorosítható mű, amelynek mindegyik példánya eredetinek számít. A VICE Versand 8 Márkáért postázta a megrendelt darabokat, már akkoriban is neves művészektől is, mint Joseph Beuys.

Altörjay eredeti terve az volt, hogy összesen 10 darab készüléket készít, azonban végül csak három valósult meg. Párdarabja a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán látható

LIGETFALVI GERGELY

1 Altörjay 1967-től levelezett Vostell-lel, aki a Dick Higgins-féle Something Else Press-nél megjelent korszakos *Dé-coll/age* című kiadványába beavagott Altörjay egyik akciókoncertjének partitúráját.
2 Piotr Piotrowski: *In the Shadow of Yalta - The Avant-garde in Eastern Europe, 1945-1989.*, transl. Anna Brzyski, London, Reaktion Books, 2009, 278.
3 Altörjay Gábor: A jelentés értékes. Berlin, 2008. november 3.